BREITHIÚNAS NA CÚIRTE (an Deichiú Dlísheomra)

8 Bealtaine 2025*

(Tarchur chun réamhrialú – Saoránacht an Aontais Eorpaigh – Airteagal 20 CFAE – An ceart chun gluaiseacht agus cónaí faoi shaoirse ar chríoch na mBallstát – Ceart cónaithe náisiúnaigh tríú tír a bhfuil leanbh mionaoiseach cleithiúnach ag a bhfuil stádas mar shaoránach den Aontas aige – Gaol cleithiúnachta – Cineál ceart cónaithe díorthaithe – An pointe ina n-eascraíonn an ceart cónaithe díorthaithe – Oibleagáid víosa a fháil i dtríú tír ina dhiaidh sin)

I gCás C-130/24,

IARRAIDH ar réamhrialú faoi Airteagal 267 CFAE, ó Verwaltungsgericht Düsseldorf (an Chúirt Riaracháin, Düsseldorf, an Ghearmáin), trí bhreith an 16 Eanáir 2024, a fuarthas ag an gCúirt an 16 Feabhra 2024, sna himeachtaí

YC

v

Stadt Wuppertal,

tugann AN CHÚIRT (an Deichiú Dlísheomra),

agus í comhdhéanta mar seo a leanas: D. Gratsias, Uachtarán an Dlísheomra, E. Regan (Rapóirtéir) agus J. Passer, Breithiúna,

Abhcóide Ginearálta: R. Norkus,

Cláraitheoir: A. Calot Escobar,

ag féachaint don nós imeachta i scríbhinn,

tar éis breithniú a dhéanamh ar na barúlacha arna dtíolacadh thar ceann na bpáirtithe seo a leanas:

– Rialtas na Gearmáine, ag J. Möller agus R. Kanitz, i gcáil Gníomhairí,

– Rialtas na Danmhairge, ag D. Elkan, M. Jespersen agus C. Maertens, i gcáil Gníomhairí,

– Rialtas na Gréige, ag T. Papadopoulou, i gcáil Gníomhaire,

– Rialtas na hÍsiltíre, ag M. K. Bulterman agus A. Hanje, i gcáil Gníomhairí,

* Teanga an cháis: an Ghearmáinis.

– an Coimisiún Eorpach, ag E. Montaguti agus J. Vondung, i gcáil Gníomhairí,

tar éis cinneadh a dhéanamh, i ndiaidh an tAbhcóide Ginearálta a éisteacht, breith a thabhairt ar an gcás gan Tuairim,

an Breithiúnas seo a leanas:

Breithiúnas

1 Baineann an iarraidh ar réamhrialú le léiriú ar Airteagal 20 CFAE.

2 Rinneadh an iarraidh seo in imeachtaí idir YC, náisiúnach tríú tír, agus Stadt Wuppertal (Cathair Wuppertal, an Ghearmáin) maidir le cead cónaithe a eisiúint chun críoch athaontaithe teaghlaigh.

An dlí lena mbaineann

3 Foráiltear le hAirteagal 5 den Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet – Aufenthaltsgesetz (an Dlí maidir le cónaí, gníomhaíocht gairmiúil agus lánpháirtiú náisiúnach eachtrach ar chríoch na Cónaidhme) an 30 Iúil 2004 (BGBl. 2004 I, lch. 1950), sa leagan is infheidhme maidir leis na fíorais sna príomhimeachtaí (‘AufenthG’), dar teideal ‘Coinníollacha ginearálta eisiúna’, mar seo a leanas:

‘(1) De ghnáth, eisítear cead cónaithe nuair:

[...]

2. nach bhfuil aon leas i ndíbirt,

[...]

(2) Tá eisiúint ceada cónaithe, Cárta Gorm AE, Cárta Aistrithe Ionchorparáidigh, ceada socraíochta buaine nó ceada cónaithe fhadtéarmaigh de chuid an Aontais Eorpaigh faoi réir na gcoinníollacha nach mór don náisiúnach eachtrach

1. iontráil le víosa riachtanach agus

2. go bhfuil an fhaisnéis ábhartha chun [cead cónaithe] a eisiúint curtha ar fáil cheana ina iarratas ar víosa.

Is féidir maolú ar na coinníollacha a leagtar amach sa chéad abairt i gcás ina gcomhlíontar na coinníollacha maidir leis an gceart a eisiúint nó i gcás ina bhfuil sé míréasúnta, maidir le himthosca an cháis ar leith, an nós imeachta maidir le deonú víosa a chur i gcrích ina dhiaidh sin....’

[Aistriúchán neamhoifigiúil]

4 Foráiltear le hAirteagal 28 den AufenthG, dar teideal ‘Athaontú teaghlaigh le náisiúnaigh Ghearmánacha’:

‘Eiseofar cead cónaithe

[…]

3. do thuismitheoir eachtrach náisiúnaigh Ghearmánaigh ar mionaoiseach neamhphósta iad chun freagracht tuismitheora a fheidhmiú ina leith sin,

má tá gnáthchónaí ar an náisiúnach Gearmánach ar chríoch na Cónaidhme. Eiseofar é, de mhaolú ar Airteagal 5(1)(1), sna cásanna dá dtagraítear i bpointe 2 agus i bpointe 3 den chéad abairt. Ní mór é a eisiúint, de mhaolú ar phointe 1 d’Airteagal 5(1), sna cásanna dá dtagraítear i bpointí 2 agus 3 den chéad abairt. Ba cheart é a dheonú, mar riail ghinearálta, de mhaolú ar phointe 1 d’Airteagal 5(1), sna cásanna dá dtagraítear i bpointe 1 den chéad abairt.’

[Aistriúchán neamhoifigiúil]

5 Luaitear an méid seo a leanas in Airteagal 95(1) den AufenthG, dar teideal ‘Forálacha coiriúla’:

‘Aon duine a mbeidh faoi dhliteanas pianbhreithe coimeádta suas le bliain amháin nó fíneáil

[…]

2. atá i láthair i gcríoch Chónaidhme gan cead cónaithe de réir mar a cheanglaítear i gcomhréir leis an gcéad abairt d’Airteagal 4(1), i gcás

(a) go bhfuil siad faoi réir oibleagáid in-fhorfheidhmithe an chríoch a fhágáil,

(b) nár tugadh aon teorainn ama imeachta dóibh nó go bhfuil an teorainn ama sin imithe in éag, agus

(c) nár cuireadh bac ar a dhíbirt,

[…]’

[Aistriúchán neamhoifigiúil]

An díospóid sna príomhimeachtaí agus na ceisteanna a tharchuirtear le haghaidh réamhrialú

6 An 25 Meán Fómhair 2019, d’eisigh ionadaíocht sheachtrach Phoblacht na Polainne i dtríú tír víosa fadfhanachta chun críoch staidéir don iarratasóir sna príomhimeachtaí, ar víosa í a bhí bailí go dtí an 23 Meán Fómhair 2020.

7 An 28 Meán Fómhair 2019, chuaigh an t-iarratasóir sna príomhimeachtaí isteach i limistéar Schengen leis an víosa sin agus thosaigh sé ag staidéar sa Pholainn.

8 Tar éis di dul isteach sa Ghearmáin ón bPolainn, dhearbhaigh an t-iarratasóir sna príomhimeachtaí, an 1 Lúnasa 2020, gurb í a háit chónaithe an réimse a thagann faoi inniúlacht Chathair Wuppertal.

9 An 6 Samhain 2020, d'iarr Cathair Wuppertal ar an iarratasóir sna príomhimeachtaí an chríoch náisiúnta a fhágáil gan mhoill. Níor tugadh aon fhreagra ar an iarraidh sin, ós rud é nach raibh sí inteagmhála a thuilleadh ag an seoladh a luaitear ina dearbhú cónaithe.

10 An 24 Meán Fómhair 2021, rugadh leanbh, ar náisiúnach Gearmánach é ón athair, don iarratasóir sna príomhimeachtaí.

11 Tá an t-iarratasóir sna príomhimeachtaí ina cónaí leis an leanbh sin a bhfuil cearta coimeádta aici ina leith ina haonar. Cé go n-íocann an athair liúntas cothabhála, is beag teagmháil atá ag an athair leis an leanbh, gan cuairt a thabhairt ar an leanbh ach ag an deireadh seachtaine agus gan bheith in ann, ar chúiseanna gairmiúla, aire a thabhairt don leanbh ar feadh tréimhsí roinnt seachtainí.

12 An 12 Aibreán 2022, rinne an t-iarratasóir sna príomhimeachtaí iarratas ar chead cónaithe chuig Cathair Wuppertal chun críocha fheidhmiú na freagrachta tuismitheora.

13 Ós rud é nár rialaigh Cathair Wuppertal ar an iarratas sin, thug an t-iarratasóir sna príomhimeachtaí, an 13 Nollaig 2022, caingean os comhair Verwaltungsgericht Düsseldorf (an Chúirt Riaracháin, Düsseldorf, an Ghearmáin), arb í an chúirt a rinne an tarchur í, chun cinneadh a fháil maidir leis an iarratas sin.

14 De réir Chathair Wuppertal, tá cosc ar chead cónaithe a eisiúint don iarratasóir sna príomhimeachtaí, toisc, tar éis di dul isteach sa Ghearmáin go folaitheach idir mí na Nollag 2020 agus mí an Mheithimh 2021, go gcomhlíonann sí na coinníollacha maidir leis an gcion dá bhforáiltear i bpointe 2 d'Airteagal 95(1) den AufenthG. Leanann sé as sin go bhfuil leas ann i ndíbirt an iarratasóra ón gcríoch náisiúnta i gcomhréir le pointe 2 d'Airteagal 5(1) den AufenthG, rud a chuireann cosc ar chead cónaithe a eisiúint, agus ní fhéadfar maolú a dhéanamh air sin.

15 D'áitigh Cathair Wuppertal freisin go nglactar leis, le heisiúint ceada cónaithe, go dtagann an víosa riachtanach isteach sa chríoch, coinníoll nach gcomhlíontar sa chás seo. Ina theannta sin, d'fhéadfaí a cheangal go réasúnta ar an iarratasóir sna príomhimeachtaí críoch na Gearmáine a fhágáil chun an nós imeachta maidir le víosaí a dheonú a thionscnamh ina dhiaidh sin, ina tír thionscnaimh, ós rud é nach gcuirfeadh ceanglas den sórt sin leas an linbh i mbaol i bhfianaise fhad gairid an nós imeachta, níos lú ná mí amháin. Ar deireadh, ní chomhlíontar ach oiread na coinníollacha maidir le ceart cónaithe díorthaithe a dheonú faoi Airteagal 20 CFAE. Dá n-imeoidh siad le chéile chun tús a chur leis an nós imeachta maidir le víosaí, bheadh ar an leanbh, nach bhfuil aois éigeantach scoile aige, críoch an Aontais Eorpaigh a fhágáil ach ar feadh tréimhse ghearr, agus mar thoradh air sin ní dhéanfaí difear d'inneachar an chirt a aithnítear san fhoráil sin. Thairis sin, bheadh sé inghlactha cur isteach ar theagmháil idir an leanbh agus a hathair ar feadh tréimhse níos lú ná mí amháin.

16 Le breithiúnas páirteach an 23 Samhain 2023, d'ordaigh an chúirt a rinne an tarchur do Chathair Wuppertal cead cónaithe chun críoch athaontaithe teaghlaigh, atá bailí ó dháta an bhreithiúnais sin, a eisiúint don iarratasóir sna príomhimeachtaí, de bhun phointe 3 d'Airteagal 28(1) den AufenthG.

17 Maidir leis an tréimhse roimh an dáta sin (‘an tréimhse atá i gceist’), measann an chúirt sin go gcuirtear cosc leis an dlí náisiúnta ar chead cónaithe a eisiúint don iarratasóir sna príomhimeachtaí, ós rud é, le linn na tréimhse sin, go raibh leas ann ina díbirt mar gheall ar a fanacht neamhdhleathach ar chríoch na Gearmáine. Tá cosc ar chead cónaithe a dheonú ar fhorais dhaonnúla freisin.

18 Mar sin, measann an chúirt sin go bhfuil sé riachtanach, sa chás seo, a chinneadh ar tháinig ceart cónaithe díorthaithe faoi Airteagal 20 CFAE chun cinn le linn na tréimhse atá i gceist agus, má tháinig, ar tháinig an ceart sin chun cinn go huathoibríoch faoi dhlí an Aontais agus ón uair a tháinig an ceart sin i bhfeidhm.

19 Sa chéad áit, maidir le ceart cónaithe a bheith ann faoi Airteagal 20 CFAE, sonraíonn an chúirt a rinne an tarchur, i gcomhréir le cuid den chásdlí náisiúnta, nach gcomhlíontar na coinníollacha is gá chun ceart cónaithe den sórt sin a dheonú ach amháin i gcás nach féidir nós imeachta víosa a sheoladh ina dhiaidh sin laistigh de thréimhse ghearr ama ar féidir í a shainiú go hiontaofa. Tá an cásdlí sin bunaithe ar léiriú *a contrario* ar bhreithiúnas an 8 Bealtaine 2018, *K.A. agus páirtithe eile (Athaontú teaghlaigh sa Bheilg)* (C-82/16, EU:C:2018:308, mír 58), inar chinn an Chúirt go bhfuil sé contrártha leis an gcuspóir a shaothraítear le hAirteagal 20 CFAE iallach a chur ar náisiúnach tríú tír críoch an Aontais a fhágáil ‘ar feadh tréimhse éiginnte’.

20 Mar sin féin, tá amhras ar an gcúirt sin maidir le léiriú den sórt sin. Go háirithe, sonraíonn sí, i mbreithiúnas an 5 Bealtaine 2022, *Subdelegación del Gobierno en Toledo (Cónaí de bhall teaghlaigh – Easpa acmhainní leordhóthanacha)* (C-451/19 agus C-532/19, EU:C:2022:354, mír 48), gur chosúil gur leor, chun brath ar cheart cónaithe díorthaithe de bhun Airteagal 20 CFAE, nach bhfuil aon cheart cónaithe ann, faoin dlí náisiúnta nó faoi dhlí tánaisteach an Aontais, féadfar é a dheonú do náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh é le saoránach den Aontas, a luaithe a shuífear go bhfuil gaol cleithiúnachta idir an náisiúnach tríú tír sin agus an saoránach sin den Aontas, rud a d’fhágfadh go mbeadh sé d’oibleagáid ar an saoránach sin den Aontas críoch an Aontais Eorpaigh a fhágáil i gcás ball teaghlaigh, ar náisiúnach tríú tír é, a bhaint ón gcríoch sin. Thairis sin, leanann sé ó bhreithiúnais an 22 Meitheamh 2023, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Mionaoiseach de chuid na hÍsiltíre ar Téalannach í an mháthair)* (C-459/20, EU:C:2023:499, mír 30), agus an 27 Aibreán 2023, *M.D. (Cosc ar theacht isteach san Ungáir)* (C-528/21, EU:C:2023:341, mír 59), go bhfuil an ceart príomhúil agus an ceart aonair a thugtar le hAirteagal 20 CFAE, mar thoradh ar stádas shaoránach an Aontais, gluaiseacht agus cónaí faoi shaoirse ar chríoch na mBallstát, faoi réir na dteorainneacha agus na gcoinníollacha a leagtar síos i gConradh FAE agus na mbeart arna nglacadh chun iad a chur chun feidhme, níl aon luach ag baint leis gan ceart dul isteach ar chríoch an Aontais Eorpaigh.

21 Sa dara háit, fiafraíonn an chúirt sin an gá an ceart cónaithe díorthaithe faoi Airteagal 20 CFAE a ‘dheonú’ de bhun inniúlacht na mBallstát nó an dtagann an ceart sin chun cinn cheana féin faoi dhlí an Aontais. De réir thuairim an tromlaigh a chuirtear in iúl sa chásdlí náisiúnta, eascraíonn an ceart cónaithe de bhun Airteagal 20 CFAE go díreach faoi dhlí an Aontais, ós rud é nach gceanglaítear ar na húdaráis náisiúnta inniúla ach gníomh dearbhaitheach a eisiúint.

22 Tá amhras ar an gcúirt a rinne an tarchur, áfach, ina leith sin. Tá claonadh ann nach dtagann an ceart a eascraíonn ó Airteagal 20 CFAE go díreach de bhun dhlí an Aontais, ach nach mór do na húdaráis náisiúnta inniúla é a bhronnadh nó a dheonú ar dtús trí bheart as a n-eascraíonn an ceart sin. Cuireann sí in iúl, i ndáil leis sin, go ndéanann an Chúirt, ina cásdlí, idirdhealuithe áirithe ar an gcaoi a dtagann cearta cónaithe faoi dhlí an Aontais chun cinn.

23 Dá bhrí sin, maidir leis na cearta cónaithe a eascraíonn as Airteagal 12 de Rialachán (CEE) Uimh. 1612/68 ón gComhairle an 15 Deireadh Fómhair 1968 maidir le saorghluaiseacht oibrithe laistigh den Chomhphobal (IO 1968 L 257, lch. 2), chinn an Chúirt, i mbreithiúnas an 17 Meán Fómhair 2002, *Baumbast agus R* (C-413/99, EU:C:2002:493, mír 75), go bhfuil an tuismitheoir arb é príomhchúramóir na leanaí é, gan beann ar a náisiúntacht, i dteideal cónaí leo. Is amhlaidh atá i gcás bhreithiúnas an 19 Deireadh Fómhair 2004, *Zhu agus Chen* (C-200/02, EU:C:2004:639, mír 47), a bhain le hAirteagal 18 CE, a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 21 CFAE, agus le Treoir 90/364/CEE ón gComhairle an 28 Meitheamh 1990 maidir leis an gceart cónaithe (IO 1990 L 180, lch. 26), inar chinn an Chúirt go gceadaítear le dlí an Aontais do thuismitheoir, ar náisiúnach tríú tír é agus arb é príomhchúramóir linbh ar saoránach den Aontas é, cónaí leis an leanbh sin sa Bhallstát óstach. Os a choinne sin, i mbreithiúnas an 8 Márta 2011, *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), bhunaigh an Chúirt critéar diúltach, faoina gcuirtear cosc le hAirteagal 20 CFAE ar na Ballstáit cead cónaithe agus cead oibre a dhiúltú. Dá bhrí sin, ní údaraíonn dlí an Aontais cónaí go díreach, toisc go bhféadfadh sé go mbeadh sé de cheart ag na Ballstáit cónaí a dhiúltú.

24 Sa tríú háit, fiafraíonn an chúirt sin cén pointe as a n-eascraíonn an ceart sin, má thugann dlí an Aontais bunús don cheart cónaithe. Sa chomhthéacs sin, tagann an cheist chun cinn an nglactar le hiarratas roimh ré chun ceart cónaithe a chruthú faoi Airteagal 20 CFAE, mar a mhol an Chúirt i mbreithiúnas an 8 Bealtaine 2018, *K.A. agus páirtithe eile (Athaontú teaghlaigh sa Bheilg)* (C-82/16, EU:C:2018:308, mír 57). D'fhéadfadh sé freisin gur tháinig ceart cónaithe an iarratasóra sna príomhimeachtaí chun cinn nuair a rugadh an leanbh nó nuair a suíodh nach bhféadfaí ceart cónaithe a dheonú faoin dlí náisiúnta nó tánaisteach de chuid an Aontais. Bheadh na ceisteanna sin ann fiú dá dtiocfadh an ceart cónaithe faoi Airteagal 20 CFAE chun cinn de bhun cinneadh arna dhéanamh ag na húdaráis náisiúnta inniúla.

25 Sna himthosca sin, chinn Verwaltungsgericht Düsseldorf (an Chúirt Riaracháin, Düsseldorf) bac a chur ar na himeachtaí agus na ceisteanna seo a leanas a tharchur chuig an gCúirt Bhreithiúnais le haghaidh réamhrialú:

'(1) An mbraitheann an ceart cónaithe faoi Airteagal 20 CFAE ar cibé an féidir nós imeachta víosa, a cheanglaítear le dlí chun cead cónaithe náisiúnta a eisiúint, a chur i gcrích ar bhealach réasúnta laistigh de thréimhse ghearr, atá teoranta go hiontaofa?

(2) An dtagann an ceart cónaithe faoi Airteagal 20 CFAE chun cinn de bhua dhlí an Aontais, ionas nach gá é sin ach a dheimhniú ag na húdaráis náisiúnta, nó nach mór do na húdaráis náisiúnta ceart cónaithe den sórt sin a dheonú?

(3) Sa chás go n-eascraíonn an ceart cónaithe go huathoibríoch de bhua dhlí an Aontais: cén pointe a thagann an ceart chun cinn?

(4) Sa chás go bhfuil an ceart cónaithe le deonú ag na húdaráis náisiúnta: cén pointe ar cheart é sin a dheonú go haisghníomhach?'

Breithniú ar na ceisteanna a tharchuirtear le haghaidh réamhrialú

An dara ceist

26 Lena dara ceist, ar cheart scrúdú a dhéanamh uirthi sa chéad áit, fiafraíonn an chúirt a rinne an tarchur an gá Airteagal 20 CFAE a léiriú sa chaoi go gciallaíonn sé go bhfuil an ceart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnach tríú tír, ar ball teaghlaigh de shaoránach de chuid an Aontais é, ar bhonn na forála sin, ag sreabhadh go díreach ó dhlí an Aontais, agus mar thoradh air sin nach bhfuil cineál birt as a n-eascraíonn cearta ag an gcead cónaithe arna eisiúint ar an mbonn sin ag na húdaráis náisiúnta inniúla.

27 Ní mór a choinneáil i gcuimhne, i gcomhréir le cásdlí socair, gur chinn an Chúirt go bhfuil cásanna an-sonrach ann nach mór, d'ainneoin nach bhfuil feidhm ag an dlí tánaisteach maidir le ceart cónaithe náisiúnach tríú tír agus nár bhain saoránach den Aontas lena mbaineann úsáid as an tsaoirse gluaiseachta, ceart cónaithe a dheonú mar sin féin do náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh an tsaoránaigh sin den Aontas é, ós rud é go mbainfí an bonn d'éifeachtacht shaoránacht an Aontais murach sin dá mba rud é, mar thoradh ar cheart den sórt sin a dhiúltú, bheadh sé d'oibleagáid ar an saoránach sin, sa chleachtas, críoch an Aontais ina hiomláine a fhágáil, rud a d'fhágfadh nach mbeadh sé in ann leas éifeachtach a bhaint as substaint na gceart a thugtar leis an stádas sin (breithiúnas an 5 Bealtaine 2022, *Subdelegación del Gobierno en Toledo (Cónaí de bhall teaghlaigh – Easpa acmhainní leordhóthanacha)*, C-451/19 agus C-532/19, EU:C:2022:354, mír 45 agus an cásdlí dá dtagraítear).

28 Mar sin féin, ní fhéadfaidh diúltú ceart cónaithe a dheonú do náisiúnach tríú tír an bonn a bhaint d'éifeachtacht shaoránacht an Aontais ach amháin más ann, idir an náisiúnach tríú tír sin agus an saoránach den Aontas ar ball teaghlaigh é, gaol cleithiúnais den sórt sin a d'fhágfadh go gcuirfí iallach ar an saoránach den Aontas dul in éineacht leis an náisiúnach tríú tír lena mbaineann agus críoch an Aontais Eorpaigh ina hiomláine a fhágáil (breithiúnas an 5 Bealtaine 2022, *Subdelegación del Gobierno en Toledo (Cónaí de bhall teaghlaigh – Easpa acmhainní leordhóthanacha)*, C-451/19 agus C-532/19, EU:C:2022:354, mír 46 agus an cásdlí dá dtagraítear).

29 Dá bhrí sin, ní fhéadfaidh náisiúnach tríú tír ceart cónaithe díorthaithe a éileamh faoi Airteagal 20 CFAE ach amháin más rud é, in éagmais ceart cónaithe den sórt sin a dheonú, go raibh sé d'oibleagáid ar an náisiúnach tríú tír agus ar an saoránach den Aontas araon, mar bhall teaghlaigh, críoch an Aontais Eorpaigh a fhágáil. Dá réir sin, ní fhéadfar ceart cónaithe díorthaithe den sórt sin a dheonú ach amháin i gcás nach gcomhlíonann náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh é de shaoránach den Aontas na ceanglais chun ceart cónaithe a fháil, ar bhonn forálacha eile agus, go háirithe, faoin reachtaíocht náisiúnta is infheidhme maidir le hathaontú teaghlaigh, sa Bhallstát ar náisiúnach de an saoránach sin (breithiúnas an 5 Bealtaine 2022, *Subdelegación del Gobierno en Toledo (Cónaí de bhall teaghlaigh – Easpa acmhainní leordhóthanacha)*, C-451/19 agus C-532/19, EU:C:2022:354, mír 47 agus an cásdlí dá dtagraítear).

30 Mar sin féin, a luaithe a shuífear nach féidir aon cheart cónaithe a dheonú do náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh é le saoránach den Aontas, faoin dlí náisiúnta nó faoi dhlí tánaisteach an Aontais, toisc go bhfuil gaol cleithiúnachta, idir an náisiúnach tríú tír sin agus an saoránach sin den Aontas, den sórt sin a d'fhágfadh go mbeadh sé d'oibleagáid ar an saoránach sin den Aontas críoch an Aontais ina hiomláine a fhágáil, i gcás a bhall teaghlaigh a bhaint ón gcríoch sin, ar náisiúnach tríú tír é, go gceanglaítear le hAirteagal 20 CFAE, i bprionsabal, ar an mBallstát lena mbaineann a aithint go bhfuil ceart cónaithe díorthaithe ag an náisiúnach tríú tír sin (breithiúnas an

5 Bealtaine 2022, *Subdelegación del Gobierno en Toledo (Cónaí de bhall teaghlaigh – Easpa acmhainní leordhóthanacha)*, C-451/19 agus C-532/19, EU:C:2022:354, mír 48 agus an cásdlí dá dtagraítear).

31 Dá bhrí sin, eascraíonn an ceart cónaithe díorthaithe a thugtar, sna cásanna an-sonrach a thuairiscítear i míreanna 27 go 30 den bhreithiúnas seo, do náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh le saoránach den Aontas é go díreach ó Airteagal 20 CFAE (féach, chuige sin, breithiúnas an 8 Bealtaine 2018, *K.A. agus páirtithe eile (Athaontú teaghlaigh sa Bheilg)* (C-82/16, EU:C:2018:308, mír 89).

32 Dá bhrí sin, is go díreach faoi dhlí an Aontais a fhaightear an ceart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnach tríú tír, ar ball teaghlaigh de shaoránach den Aontas é, de bhun Airteagal 20 CFAE, is cuma ar eisigh na húdaráis náisiúnta inniúla cead cónaithe, amhail an ceart cónaithe atá ag saoránaigh den Aontas de bhua ceann de na saoirsí gluaiseachta a leagtar síos i gConradh FAE nó an ceart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnaigh tríú tír ar baill teaghlaigh de shaoránaigh an Aontais iad, bunaithe ar fheidhmiú ceann de na saoirsí sin ag na saoránaigh sin, amhail an ceann dá bhforáiltear in Airteagal 21(1) CFAE (féach, chuige sin, breithiúnais an 19 Deireadh Fómhair 2004, *Zhu agus Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, mír 46, agus an 5 Meitheamh 2018, *Coman agus páirtithe eile*, C-673/16, EU:C:2018:385, míreanna 23 agus 24).

33 Dá bhrí sin, i gcás ina n-eisíonn Ballstát ceadanna cónaithe do dhaoine a bhfuil ceart cónaithe acu ar chríoch an Bhallstáit sin de bhun Airteagal 20 CFAE, ní mór a mheas nach beart as a n-eascraíonn cearta é cead den sórt sin, ach gur beart é a dhéanann an Ballstát sin chun seasamh aonair náisiúnaigh tríú tír a chruthú i bhfianaise dhlí an Aontais.

34 Murab ionann agus an méid atá curtha isteach ag Rialtas na Danmhairge, ní bhaineann sé le hábhar ina leith sin go bhfuil an ceart cónaithe díorthaithe faoi Airteagal 20 CFAE faoi réir roinnt coinníollacha a chomhlíonadh a eascraíonn as an gcásdlí dá dtagraítear i míreanna 27 go 30 den bhreithiúnas seo, go háirithe an coinníoll nach féidir ceart cónaithe a fháil ar bhonn eile. I gcás ina gcomhlíontar na coinníollacha is gá chun ceart cónaithe den sórt sin a aithint, faightear an ceart sin, is cuma an féidir an ceart sin a bhunú le cinneadh arna ghlacadh ag na húdaráis náisiúnta inniúla, cé, os a choinne sin, i gcás nach gcomhlíontar na coinníollacha chun an ceart cónaithe sin a aithint, nach bhfaightear an ceart sin, gan é a bheith riachtanach, ar an mbealach céanna, chun an diúltú a thaifeadadh i gcinneadh den sórt sin.

35 Dá bhrí sin, is é an freagra ar an dara ceist ná nach mór Airteagal 20 CFAE a léiriú sa chaoi go bhfuil an ceart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnach tríú tír, ar ball teaghlaigh de shaoránach den Aontas é, ag sreabhadh go díreach ó dhlí an Aontais, agus mar thoradh air sin nach bhfuil cineál birt as a n-eascraíonn cearta ag an gcead cónaithe arna eisiúint ar an mbonn sin ag na húdaráis náisiúnta inniúla.

An tríú ceist

36 Lena tríú ceist, ar cheart a scrúdú sa dara háit, fiafraíonn an chúirt a rinne an tarchur an gá Airteagal 20 CFAE a léiriú sa chaoi go dtagann an ceart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh de shaoránach den Aontas é, ar bhonn na forála sin, chun cinn tráth a chuirtear isteach an t-iarratas lena n-iarrtar aitheantas ar cheart cónaithe den sórt sin.

37 I ndáil leis sin, is leor a shonrú go leanann sé ón gcásdlí dá dtagraítear i míreanna 27 go 30 den bhreithiúnas seo nach mór tairbhe an chirt cónaithe sin a thabhairt don náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh é le saoránach den Aontas ón tráth a thagann an gaol cleithiúnachta idir an náisiúnach tríú tír agus an saoránach sin den Aontas chun cinn (breithiúnas an 8 Bealtaine 2018, *K.A. agus páirtithe eile (Athaontú teaghlaigh sa Bheilg)*, C-82/16, EU:C:2018:308, mír 89).

38 I gcás amhail an cás sna príomhimeachtaí, is dócha go mbeidh an gaol cleithiúnachta atá i gceist ag freagairt do bhreith an linbh sin. In aon chás, áfach, is faoi na cúirteanna nó na húdaráis náisiúnta inniúla amháin atá sé measúnú a dhéanamh, trí thagairt a dhéanamh d'imthosca sonracha gach cáis ar leith, ar an bpointe beacht ag a bhféadfar a mheas go bhfuil an gaol cleithiúnachta sin ann idir an náisiúnach sin agus an saoránach sin de chuid an Aontais.

39 Mar sin, is é an freagra ar an tríú ceist nach mór Airteagal 20 CFAE a léiriú sa chaoi nach n-eascraíonn an ceart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnach tríú tír, ar ball teaghlaigh é de shaoránach den Aontas, ar bhonn na forála sin, tráth a dhéantar an t-iarratas ar aitheantas do cheart cónaithe den sórt sin, ach ón tráth a thagann an gaol cleithiúnachta idir an náisiúnach sin agus an saoránach sin den Aontas chun cinn.

An chéad cheist

40 Lena céad cheist, ar cheart í a scrúdú sa tríú háit, fiafraíonn an chúirt a rinne an tarchur an gá Airteagal 20 CFAE a léiriú sa chaoi go gcuirtear cosc leis ar reachtaíocht náisiúnta lena dtugtar aitheantas don cheart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh de shaoránach den Aontas é, ar bhonn na forála sin, faoi réir an choinníll nach mór víosa a eisiúint don náisiúnach sin ina dhiaidh sin sa tríú tír sin.

Inghlacthacht

41 Ceistíonn an Coimisiún Eorpach ábharthacht na ceiste sin maidir leis an gcinneadh sna príomhimeachtaí, ós rud é go bhfuil an ceanglas víosa dá dtagraítear sna himeachtaí sin mar chuid den nós imeachta chun ceart cónaithe a dheonú faoin dlí náisiúnta, cé nár deonaíodh ceart cónaithe den sórt sin don iarratasóir sna príomhimeachtaí don tréimhse atá i gceist. Dá bhrí sin, níl sé soiléir cén tionchar a bheidh ag an gceanglas víosa sin ar dheonú cirt cónaithe faoi dhlí an Aontais, a mhéid a bhaineann leis an tréimhse sin.

42 I ndáil leis sin, is léir ó chásdlí socair na Cúirte go bhfuil toimhde ábharthachta ag ceisteanna maidir le léiriú dhlí an Aontais arna dtarchur ag cúirt náisiúnta, sa chomhthéacs fíorasach agus reachtach a bhfuil an chúirt sin freagrach as a shainiú, agus nach faoin gCúirt atá sé a chruinneas a chinneadh. Ní féidir leis an gCúirt diúltú rialú a thabhairt ar cheist a tharchuirtear chun réamhrialú ó chúirt náisiúnta ach amháin má dhealraíonn sé go follasach nach bhfuil baint ar bith ag an léiriú atá á lorg ar dhlí an Aontais le fíricí iarbhír nó le cuspóir na díospóide sna príomhimeachtaí, más fadhb de chineál hipitéiseach í, nó mura bhfuil an fhaisnéis fhíorasach agus dhlíthiúil is gá ag an gCúirt chun freagra úsáideach a thabhairt ar na ceisteanna a cuireadh uirthi (breithiúnas an 27 Aibreán 2023, *M.D. (Cosc ar theacht isteach san Ungáir)*, C-528/21, EU:C:2023:341, mír 49 agus an cásdlí dá dtagraítear).

43 Sa chás seo, cé gur fíor go bhfuil an coinníoll a bhaineann le heisiúint víosa ina dhiaidh sin, arna lua ag an gcúirt a rinne an tarchur, mar chuid den nós imeachta chun ceart cónaithe a dheonú faoin dlí náisiúnta, is léir, mar sin féin, ón ordú tarchuir go measann an chúirt sin go bhfuil an coinníoll sin riachtanach freisin chun ceart cónaithe díorthaithe a aithint faoi Airteagal 20 CFAE.

44 Sna himthosca sin, ní féidir a mheas nach mbaineann an léiriú ar Airteagal 20 CFAE atá á lorg leis an gcéad cheist go hiomlán le hábhar na díospóide sna príomhimeachtaí ná go bhfuil an fhadhb a ardaíodh leis an gceist sin hipitéiseach.

45 Dá bhrí sin, tá an cheist seo inghlactha.

Substaint an cháis

46 Ba cheart a mheabhrú, de réir chásdlí na Cúirte, gur faoi na Ballstáit atá sé na rialacha mionsonraithe a chinneadh maidir le conas éifeacht a thabhairt don cheart cónaithe díorthaithe nach mór a dheonú, sna cásanna sonracha dá dtagraítear i míreanna 27 go 30 den bhreithiúnas seo, do náisiúnach tríú tír faoi Airteagal 20 CFAE, ar choinníoll nach mbaintear an bonn d'éifeachtacht na forála sin leis na socruithe nós imeachta sin, rud a fhágann go mbeidh ar an saoránach sin críoch an Aontais Eorpaigh ina hiomláine a fhágáil agus, mar gheall ar an ngaol cleithiúnachta a bheith ann idir an náisiúnach sin agus saoránach an Aontais, tá sé d'oibleagáid ar an saoránach sin, i ndáiríre, é a thionlacan agus, dá bhrí sin, críoch an Aontais a fhágáil freisin (féach, chuige sin, breithiúnas an 27 Feabhra 2020, *Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Céile de shaoránach den Aontas)*, C-836/18, EU:C:2020:119, míreanna 50 agus 51 agus an cásdlí dá dtagraítear).

47 Thairis sin, de réir an chásdlí, cé nach bhfuil an ceart cónaithe díorthaithe a eascraíonn as Airteagal 20 CFAE iomlán agus cé go bhféadfaidh na Ballstáit diúltú é a dheonú in imthosca sonracha áirithe, is amhlaidh fós nach gceadaítear leis an bhforáil sin do na Ballstáit eisceachtaí a thabhairt isteach ar an gceart cónaithe díorthaithe sin arb ionann iad agus lagú ar theachtadh éifeachtach na gceart bunúsach a eascraíonn as stádas shaoránach an Aontais, rud a bheadh díréireach i ndáil leis an gcuspóir atá á shaothrú ag na heisceachtaí sin (féach, chuige sin, breithiúnais an 27 Feabhra 2020, *Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Céile de shaoránach den Aontas)*, C-836/18, EU:C:2020:119, míreanna 47 agus 48, agus an 5 Bealtaine 2022, *Subdelegación del Gobierno en Toledo (Cónaí de bhall teaghlaigh – Easpa acmhainní leordhóthanacha)*, C-451/19 agus C-532/19, EU:C:2022:354, mír 49).

48 Is amhlaidh atá i gcás reachtaíocht náisiúnta lena gcuirtear faoi réir an choinníll go n-eiseofar víosa don náisiúnach tríú tír sin ina dhiaidh sin, ar choinníoll go n-eiseofar víosa don náisiúnach sin ina dhiaidh sin sa tríú tír sin, go n-aithneofar an ceart cónaithe díorthaithe, ar bhonn Airteagal 20 CFAE, ag náisiúnach tríú tír.

49 I ndáil leis sin, is fíor gur chinn an Chúirt cheana féin go bhféadfadh an oibleagáid a fhorchuirtear le cleachtas náisiúnta ar náisiúnach tríú tír críoch an Aontais a fhágáil ar dtús sula ndéanfar aon scrúdú ar ghaol cleithiúnachta a bheith ann idir an náisiúnach sin agus an saoránach den Aontas ar ball teaghlaigh é, chun tarraingt siar nó fionraí toirmisc ar dhul isteach a bhfuil sé faoina réir a iarraidh, go mbainfí an bonn d'éifeachtacht Airteagal 20 CFAE má tá sé mar thoradh ar chomhlíonadh na hoibleagáide sin, mar gheall ar an ngaol cleithiúnachta a bheith ann idir an náisiúnach tríú tír sin agus an saoránach sin den Aontas, cuirtear iallach ar an saoránach den Aontas, sa chleachtas, dul in éineacht leis an náisiúnach tríú tír agus, dá bhrí sin, críoch an

Aontais a fhágáil ar feadh tréimhse éiginnte (féach, chuige sin, breithiúnas an 8 Bealtaine 2018, *K.A. agus páirtithe eile (Athaontú teaghlaigh sa Bheilg)*, C-82/16, EU:C:2018:308, míreanna 55 agus 56).

50 Mar sin féin, murab ionann agus an méid a áitíonn Rialtas na Gearmáine, ní féidir a thuiscint nach mbaintear an bonn d'éifeachtacht Airteagal 20 CFAE leis an oibleagáid atá ar náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh é le saoránach den Aontas críoch Bhallstáit a fhágáil chun an coinníoll maidir le víosa a fháil ina dhiaidh sin i dtríú tír a chomhlíonadh i gcás ina bhfuil an nós imeachta chun an víosa sin a dheonú sa tríú tír sin ar feadh tréimhse theoranta ama, is é sin, sa chás seo, níos lú ná mí amháin, agus mar thoradh air sin go bhféadfadh an t-iarratasóir sna príomhimeachtaí an Ghearmáin a fhágáil lena leanbh, náisiúnach Gearmánach, nach bhfuil aois scoile éigeantach aige, chun tús a chur leis an nós imeachta um víosaí a dheonú ina tír thionscnaimh ina dhiaidh sin.

51 D'fhéadfadh an coinníoll sin difear díreach a dhéanamh do shubstaint an chirt cónaithe díorthaithe a thugtar le dlí an Aontais do náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh é de shaoránach de chuid an Aontais sna cásanna an-sonrach dá dtagraítear i míreanna 27 go 30 den bhreithiúnas seo, a mhéid a ghlactar leis, le feidhmiú an chirt cónaithe sin, go bhféadfaidh an náisiúnach tríú tír sin dul isteach i gcríoch an Bhallstáit lena mbaineann, agus, dá bhrí sin, d'fhéadfadh sé a bheith mar thoradh air sin go gceilfí ar an saoránach sin den Aontas substaint na gceart a bhronnann an stádas sin air a theachtadh i ndáiríre, más rud é, mar gheall ar an ngaol cleithiúnachta idir na daoine sin, go gcuireann an coinníoll sin iallach ar an saoránach sin, *de facto*, críoch an Aontais ina hiomláine a fhágáil, chun dul leis an mball teaghlaigh ar náisiúnach tríú tír é atá faoi réir an choinníll sin (féach, chuige sin, breithiúnais an 27 Aibreán 2023, *M.D. (Cosc ar theacht isteach san Ungáir)*, C-528/21, EU:C:2023:341, mír 60 agus an cásdlí a luaitear, agus an 22 Meitheamh 2023, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Mionaoiseach de chuid na hÍsiltíre ar Téalannach í an mháthair)*, C-459/20, EU:C:2023:499, míreanna 27 agus 31).

52 Ina theannta sin, sa chás seo, d'fhéadfadh sé a bheith mar thoradh ar choinníoll den sórt sin go gcuirfí iallach ar náisiúnach tríú tír críoch an Aontais ina hiomláine a fhágáil, cé gur shuigh na húdaráis náisiúnta inniúla go bhfuil, idir an náisiúnach sin agus an saoránach den Aontas ar ball teaghlaigh é, gaol cleithiúnachta den chineál sin a chuirfeadh iallach ar an saoránach den Aontas dul in éineacht leis an náisiúnach tríú tír sin chuig a thír thionscnaimh, dá bhrí sin, gan substaint na gceart a thugtar dó lena stádas a bheith á theachtadh i ndáiríre ag an saoránach sin, cé gur cheart, mar riail ghinearálta, ceart cónaithe díorthaithe a thabhairt don náisiúnach tríú tír sin faoi Airteagal 20 CFAE, go díreach mar gheall ar an ngaol cleithiúnachta sin (féach, chuige sin, breithiúnas an 8 Bealtaine 2018, *K.A. agus páirtithe eile (Athaontú teaghlaigh sa Bheilg)*, C-82/16, EU:C:2018:308, míreanna 57 agus 58).

53 Dá bhrí sin, is coinníoll foirmiúil é an coinníoll nach mór do náisiúnach tríú tír víosa a fháil ina dhiaidh sin sa tír sin chun ceart cónaithe a fháil faoi Airteagal 20 CFAE, amhail, i gcleachtas, ceart a thugtar le dlí an Aontais a dhiúltú don náisiúnach sin, cé go gcomhlíontar na coinníollacha substainteacha chun ceart den sórt sin a aithint. Dá bhrí sin, is dócha go ndiúltóidh an coinníoll sin don saoránach den Aontas, ar ball teaghlaigh é, leas éifeachtach a bhaint as substaint na gceart a bhronnann an stádas sin air, ag féachaint don ghaol cleithiúnachta idir na daoine sin.

54 Thairis sin, ní féidir a mheas go bhfuil coinníoll den sórt sin, lena gcuirtear iallach ar náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh é le saoránach den Aontas, sna cásanna an-sonrach dá dtagraítear i míreanna 27 go 30 den bhreithiúnas seo, agus, dá bhrí sin, an saoránach sin den Aontas, críoch

an Aontais a fhágáil, mura bhfuil ann ach tréimhse theoranta ama agus, in aon chás, gan aon ráthaíocht um fhilleadh, a bheith comhréireach i bhfianaise an chuspóra a shaothraítear leis an gcoinníoll sin.

55 I bhfianaise an mhéid a bhfuil ráite, thairis sin, i míreanna 35 agus 39 den bhreithiúnas seo, tugtar tacaíocht don chonclúid sin, a léirigh Rialtas na Gearmáine, leis an bhfíric go bhforáiltear leis an reachtaíocht náisiúnta don fhéidearthacht an nós imeachta víosa atá i gceist a tharscaoileadh i gcás ina bhfuil ceart dlíthiúil ann chun cead cónaithe a fháil.

56 Dá bhrí sin, is é an freagra ar an gcéad cheist nach mór Airteagal 20 CFAE a léiriú sa chaoi go gcuirtear cosc leis ar reachtaíocht náisiúnta lena dtugtar aitheantas don cheart cónaithe díorthaithe, de bhun na forála sin, ag náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh é de shaoránach den Aontas, faoi réir an choinníll nach mór víosa a eisiúint don náisiúnach sin ina dhiaidh sin sa tríú tír sin.

An ceathrú ceist

57 I bhfianaise an fhreagra ar an dara ceist, ní gá an ceathrú ceist a fhreagairt.

Costais

58 Ós rud é, a mhéid a bhaineann sé leis na páirtithe sna príomhimeachtaí, go bhfuil na himeachtaí mar chéim sa chás os comhair na cúirte náisiúnta, baineann ceist na gcostas leis an gcúirt sin. Níl na costais a tabhaíodh trí bharúlacha a cuireadh faoi bhráid na Cúirte Breithiúnais, seachas costais na bpáirtithe sin, inghnóthaithe.

Ar na forais sin, rialaíonn an Chúirt (an Deichiú Dlísheomra) mar seo a leanas:

1. **Ní mór Airteagal 20 CFAE a léiriú sa chaoi go n-eascraíonn an ceart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnach tríú tír, ar ball teaghlaigh saoránaigh den Aontas é, ar bhonn na forála sin, go díreach ó dhlí an Aontais, agus mar thoradh air sin, níl cineál birt as a n-eascraíonn cearta ag an gcead cónaithe arna eisiúint ar an mbonn sin ag na húdaráis náisiúnta inniúla.**

2. **Ní mór Airteagal 20 CFAE a léiriú sa chaoi nach n-eascraíonn an ceart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh saoránaigh den Aontas é, ar bhonn na forála sin, tráth a dhéantar an t-iarratas ar aitheantas do cheart cónaithe den sórt sin, ach ón tráth a thagann an gaol cleithiúnachta idir an náisiúnach sin agus an saoránach sin den Aontas chun cinn.**

3. **Ní mór Airteagal 20 CFAE a léiriú sa chaoi go gcuirtear cosc leis ar reachtaíocht náisiúnta a thugann aitheantas don cheart cónaithe díorthaithe atá ag náisiúnach tríú tír ar ball teaghlaigh de shaoránach den Aontas é, ar bhonn na forála sin, faoi réir an choinníll nach mór víosa a eisiúint don náisiúnach sin sa tríú tír sin ina dhiaidh sin.**

Sínithe